

Laat
iedereen
vrij, maar
niemand
vallen.

Verkiezingsprogramma
D66 Westerveld

Gemeenteraadsverkiezingen
2022 - 2026

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Bewust besturen en lokale democratie	4
Waar staan wij voor	4
Besturen vanuit vertrouwen gericht op vrij en wel zijn	4
Leiderschap van nu en de toekomst	6
2. Gezond opgroeien en leven	8
Zorg is van ons allemaal	8
Kunst en cultuur	13
Woningbouw	14
3. Een andere economie	17
Economie gericht op welzijn, duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid	17
4. Leefomgeving is een systeem	19
Energie verandering	19
Deltaplan buitengebied Westerveld	20

Voorwoord

Vers van de pers, het eerste verkiezingsprogramma van D66 Westerveld!

Op 16 maart 2022 neemt D66 Westerveld als zelfstandige partij deel aan de gemeenteraadsverkiezingen in Westerveld. Een uniek gegeven, want dit gebeurde nog niet eerder.

Het gaat goed in Westerveld. Wij zijn een fijne, groene gemeente om in te wonen. We weten ons omringd door twee nationale parken. Ook anderen weten ons te vinden om hier met ons van te genieten.

Tegelijkertijd zijn er ook uitdagingen. Hoe zorgen we ervoor dat iedereen die hier wil wonen, een geschikte plek kan vinden? Hoe we zorgen voor een duurzame manier van energiegebruik? En hoe zorgen we voor het behoud van ons mooie landschap?

Allemaal vragen waar we ons in de komende raadsperiode voor willen inzetten met de sociaal-liberale ideeën als leidraad.

Ons motto 'laat iedereen vrij, maar niemand vallen' is ook waar we in Westerveld voor staan. D66 Westerveld staat voor een levendige lokale democratie, gezond opgroeien en leven, een groene, circulaire economie en een toekomstbestendige leefomgeving. Hoe wij dit precies vorm willen geven, kunt u lezen in dit verkiezingsprogramma.

Als lijsttrekker ben ik trots ons eerste verkiezingsprogramma. Ik hoop dat we op 16 maart op uw steun mogen rekenen!

Anke Oosterhuis
Lijsttrekker D66 Westerveld

1. Bewust besturen en lokale democratie

Waar staan wij voor

Wij staan voor een samenleving waarin gelijke gevallen gelijk behandeld worden en waarin we zorgen dat mensen die op achterstand staan extra kansen krijgen. Met respect voor de verschillen tussen mensen en oog voor wat ons verbindt zodat we samen vrij kunnen zijn. Bij vrij zijn hoort zeggenschap over je omgeving, over hoe je leeft, woont en werkt. Elk mens op de eigen unieke manier, waarbij de vrijheid van de een de ander ook vrij laat en alle grondrechten respecteert. Wij leiden vanuit deze waarden en stellen het welzijn van iedereen in onze gemeente centraal nu en in de toekomst. Bij elke keuze die wij maken houden wij oog voor de toekomst en op de wereld om ons heen.

Bij het uitvoeren van wetten en regels staat de bedoeling van de wet voorop, en minder de letter. Daarnaast vinden wij dat de gemeente als overheid zich nadrukkelijk moet houden aan wetten, regels en beleid en dat wij collega overheden hierop moeten aanspreken. Wij staan dan ook niet achter het zoeken naar geitenpaadjes om onder wetten en beleid uit te komen, of wetten en beleid zo uit te voeren dat de bedoeling ervan zoekraakt. Wij willen juist proactief omgaan met de veranderingen die op ons afkomen en zoeken naar oplossingen die voor onze inwoners en ons grondgebied doelmatig zijn en passen bij de toekomst van iedereen vrij maar niemand laten vallen.

Besturen vanuit vertrouwen gericht op vrij en wel zijn

De meeste mensen deugen! Vandaar dat wij besturen vanuit vertrouwen. Vertrouwen ontstaat als mensen elkaar kennen en begrijpen. In onze manier van besturen en besluiten staat kennen en begrijpen van elkaar centraal. Zowel bij inwoners onderling als inwoners en gemeentelijke organisatie. Wij willen dat de gemeentelijke organisatie naast haar inwoners staat in plaats van tegenover hen. In het woord gemeente zit immers gemeenschap. Wij willen dat onze gemeente meer samen met de inwoners wordt geleid om goede antwoorden te vinden op ontwikkelingen die op ons afkomen. Dat betekent een open, volledig transparante en navolgbare organisatie zowel ambtelijk als bestuurlijk, zowel wat informatie als besluitvorming betreft.

Besluitvorming

Bij de besluitvorming worden alle belanghebbenden actief betrokken en vindt besluitvorming plaats na gezamenlijk feitenonderzoek en belangenafweging. Wij willen dat na de dialoog met inwoners de politieke afweging en besluitvorming in de raad plaatsvindt. Uitgangspunten voor D66 bij die politieke afweging zijn dat de inhoud en samenhang van opgaven centraal staat. De afweging van individueel en maatschappelijk belang gebeurt op basis van waarden die in het geding zijn en de afweging of de maatschappelijke kosten in verhouding zijn met de beoogde resultaten van de uitvoering van het besluit.

Ook buiten de ontwikkelingen die al op de agenda staan, vinden wij contact tussen bestuur en inwoners belangrijk. Wij vinden dat college- en raadsleden midden in de samenleving moeten staan en goed benaderbaar moeten zijn voor inwoners. Daarom zullen wij actief inwoners, bedrijven, dorpsraden en belangengroepen vragen wat bij hen leeft en hoe zij denken dat het gemeentebestuur daar iets mee kan doen.

Programma van raad op hoofdlijnen

Hierbij past een raad die het politieke debat voert over de thema's die in onze gemeenschap spelen. Om dit mogelijk te maken leggen wij meer accent op het initiatief bij de raad en meer accent op de kaderstellende en volksvertegenwoordigende rol van de raad. De raad geeft na besluitvorming over initiatieven en opgaven opdracht aan het college tot uitvoering van die keuzes en controleert het college bij de uitvoering. Een raadsprogramma past hier goed bij. Het raadsprogramma wordt na de verkiezingen door de gehele raad gezamenlijk opgesteld en overstijgt het wij-zij denken door oppositie en coalitie.

Bij onze keuzes richten wij ons op wat we met het besluit willen bereiken, het hoofddoel met een paar meetbare criteria als sturing. De manier waarop dit doel bereikt wordt laten we zoveel mogelijk vrij. De details laten we dus weg. Daarmee bereiken we een effectieve uitvoering, immers inwoners, organisaties (ook de gemeentelijke) en bedrijven kunnen de werkwijze kiezen die het beste bij hen past en wat het meest effectief is.

Minder regels en data verzamelen

Ondanks de roep om minder regels is de neiging groot om als reactie op incidenten te kiezen voor extra (vaak sectoraal) beleid en regels of aanvullende controle op bestaande regels. Wij willen hier verandering inbrengen op twee manieren. Elk voorstel voor nieuw beleid, regel of controle checken wij uitgebreid op nut en noodzaak. Aangezien wij ervan uitgaan dat de meeste mensen deugen, verminderen wij de controles die de gemeente uitvoert bij al haar taken.

Wat data en systemen betreft stellen wij de mens centraal. Wat niet in het systeem past regelen wij op een andere manier zodat wij kunnen doen wat die persoon nodig heeft. Ook daarin werken wij vanuit vertrouwen. Wij leggen alleen de minimaal noodzakelijke gegevens vast. Geslacht, etniciteit, leeftijd en geloof of fysieke gesteldheid zijn voor de meeste overheidstaken niet relevant. Deze gegevens laten wij zoveel als mogelijk achterwege. Wij verbreken de links met social media aangezien wij daarmee data van onze inwoners gratis weggeven aan big-tech companies. Wij zetten in op rechtstreeks contact tussen gemeente en inwoners via mail en telefoon. Dat betekent dat namen, werk-mailadressen en werk-telefoonnummers van betrokken ambtenaren op de website en op openbare stukken staan.

Kritisch kijken naar samenwerkingsverbanden

Daarnaast betekent dit accent op besluitvorming in de raad dat wij kritisch zijn op de democratische sturing op gemeenschappelijke regelingen. Door de gemeenschappelijke regelingen is de raad niet in staat haar controlerende taak en politieke zeggenschap uit te voeren, is integrale sturing moeilijk en is er een mismatch ontstaan tussen opgaven, taken, schaal en bevoegdheden (conclusie van de Raad op Openbaar Bestuur in haar Adviesrapport Droomland of niemandsland?, van 23 juni 2021). Daarnaast is bijvoorbeeld organisatie en uitvoering van het sociaal domein op basis van onze van onze uitgangspunten moeilijker doordat we geen zeggenschap hebben over organisatie en uitvoering.

Wij willen naar onze samenwerkingsverbanden kijken en keuzes gaan maken voor de schaal (Westerveld of regionaal) van die opgaven via de afweging van democratische legitimiteit, en bestuurlijke effectiviteit (zo integraal mogelijk). Indien uitvoering van beleid of een opgave effectiever is op bovengemeentelijk niveau, dan kiezen wij voor een losse vorm van samenwerking in plaats van overdracht van bevoegdheden zoals met een gemeenschappelijke regeling aan de orde is. Hiermee houden wij zelf sturing op inhoudelijke uitvoering en financiën en kunnen keuzes met politiek debat tot stand komen.

Voorbeeldfunctie bij opdrachten

Gemeentelijke opdrachten voeren wij zo circulair, duurzaam en klimaatneutraal mogelijk uit. Wij sturen hierop middels gunningscriteria. Daarmee dagen wij bedrijven die voor ons opdrachten uitvoeren uit om stappen te zetten. Indien nodig en mogelijk ondersteunen wij bedrijven bij de veranderingen in deze richting.

Leiderschap van nu en de toekomst

Wij willen zo snel mogelijk klimaat- en energieneutraal zijn als gemeente. Eind 2025 gebruiken we 30% minder nieuwe grondstoffen en vanaf 1 januari 2030 werken wij en onze opdrachtnemers circulair. Daarbij beginnen we met gemeentelijke gebouwen, beheer en onderhoud dat door, of namens, de gemeente of gemeentelijke samenwerkingsverbanden wordt uitgevoerd. In onze aanbestedingen zullen wij circulair bouwen en beheren als norm stellen. Wij stimuleren en helpen de medeoverheden waar wij mee samenwerken zoals onze buurgemeenten zoveel als mogelijk om hetzelfde te doen. Dit geldt voor het beheer van alle overheidsterreinen binnen onze gemeentegrenzen, dus inclusief de nationale en regionale natuurgebieden. Waar nodig zullen wij de provincie stimuleren dit te ondersteunen.

We stellen een wederkerend Investeringsfonds in voor ondernemers die hun bedrijf zelfstandig of in samenwerking met andere lokale/regionale bedrijven duurzaam, circulair en klimaatneutraal willen maken. Daarbij zijn voor ons agrarische ondernemers geen aparte groep maar vallen zij onder ondernemers. Wij gaan over tot deze stimuleringsregeling omdat veel banken weigeren leningen te verstrekken voor deze omvorming. Het gaat om een roterend fonds dat voldoet aan de voorwaarden ter voorkoming van staatsteun.

Inwoners dragen kandidaten voor burgemeester aan en beslissen

Wij willen af van het systeem dat een burgemeester wordt benoemd zonder inbreng van de inwoners. De burgemeester vertegenwoordigt de inwoners en is als het ware 'eerste inwoner'. Daarom willen wij dat inwoners meer inbreng hebben en dat kan binnen de bestaande regelgeving. Wij willen dat bij de start van de procedure inwoners actief gevraagd worden bij te dragen aan het functieprofiel van de nieuwe burgemeester.

Jeugd denkt mee met de grote thema's in Westerveld

Ook onze jeugdige inwoners hebben belang bij invloed op de besluiten die wij nemen zodat hun gezichtspunt meeweegt. We nodigen jeugdige inwoners van Westerveld uit mee te denken met de thema's die spelen. Zo zullen we de komende periode jongeren betrekken bij de ontwikkeling van plannen over de omzetting naar duurzame energie en woningbouw. Zaken die de toekomstige generaties ook zeker aangaan. Daarom willen wij hen betrekken.

Wat u D66 ziet doen

- We organiseren een raadsprogramma op hoofdlijnen voor centralere rol van de raad en inbreng van inwoners.
- We verzamelen en delen zo min mogelijk data over onze inwoners zodat keuze voor delen van data bij inwoner zelf ligt.
- We kijken kritisch naar samenwerkingsverbanden en richten deze waar nodig anders in zodat democratische sturing wordt versterkt.
- We maken minder regels door samenvoegen of vervangen van regels bij nieuw beleid.
- Bij gemeentelijke opdrachten sturen we via gunningscriteria aan op circulair, duurzaam en klimaatbestendige uitvoering.
- We stellen een wederkerend investeringsfonds in voor ondernemers die hun bedrijf duurzaam, circulair en klimaatneutraal willen maken.
- Inwoners leveren een actieve bijdrage aan het functieprofiel van de nieuwe burgemeester.
- We betrekken jongeren bij de ontwikkeling van plannen zoals voor duurzame energie en woningbouw.

Wij regelen de financiering van het investeringsfonds met een lening bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Afdekken van de risico's gebeurt door het rentepercentage van de Bank Nederlandse Gemeenten licht te verhogen bij leningen uit het investeringsfonds. Belangrijk is dat de rente onder het marktconforme percentage ligt om deelname te bevorderen.

2. Gezond opgroeien en leven

Gezond samenleven sluit niemand uit. Wij staan voor een inclusieve gemeente waar iedereen de vrijheid voelt om zichzelf te zijn en waar iedereen alle kansen krijgt om mee te doen. Een Westerveld waar we geen onderscheid maken tussen mensen op welke grond dan ook.

Een gezonde fysieke leefomgeving is daarbij van groot belang. Wij zijn een gemeente met prachtige landschappen en een voor mensen gezonde omgeving wat bodem, water en lucht betreft. Toch hebben inwoners lokaal zorgen over de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen en de effecten op omwonenden, bodem en grondwater. De gemeente heeft geen verantwoordelijkheid of taak in het toelaten van deze middelen of het gebruik ervan. Als lokale afdeling van een landelijke partij kunnen wij daar wel aandacht voor vragen op het daarvoor verantwoordelijke niveau zoals provincie, rijk en Europa. Op gemeentelijk niveau kunnen wij wel handhaven op de regels en afspraken die hiervoor gelden. Verder richten wij ons op de optimale balans tussen alle functies die onze leefomgeving vervult. Bij nieuwe ontwikkelingen, zoals de komst van de wolf in ons gebied, kijken wij naar die optimale balans en regelen we wat wij op gemeentelijk niveau kunnen doen. Daarnaast agenderen wij onze problemen met deze ontwikkelingen en besluiten van andere overheden op het verantwoordelijk niveau zoals regionaal, landelijk en Europa.

Zorg is van ons allemaal

D66 wil dat iedereen de kans heeft om lang en gezond te leven. Daarbij vertrouwen we op de eigen kracht van mensen, dus investeren we in preventie en versterken de eigen regie van mensen over hun leven. Elke bewoner van gemeente Westerveld die is aangewezen op zorg moet de best mogelijke ondersteuning en hulp krijgen. Goede zorg sluit aan op de persoonlijke behoeftes, is toegankelijk en doelmatig. D66 is optimistisch, maar vindt ook dat er ruimte voor verbetering is in Westerveld. De zorg kan dichterbij inwoners worden georganiseerd en beter aansluiten op wat zorgbehoevenden en hun familie, vrienden, collega's en burens zelf kunnen en willen doen.

Betere toegang tot de zorg

D66 wil dat er meer maatwerk in de zorg geleverd wordt. We moeten kijken waar mensen behoefte aan hebben, en waar nodig de regels en het budget aanpassen. Optimale zorg is nou eenmaal geen eenheidsworst!

Er is bijvoorbeeld meer aandacht nodig voor het tijdig signaleren van mensen die specialistische hulp nodig hebben. Wij willen dat het sociaal team het overleg tussen zorgaanbieders en vrijwilligers- en welzijnsorganisaties ondersteunt, zodat mensen zo snel en goed mogelijk geholpen worden. Daarnaast is het niet altijd duidelijk waar inwoners terecht kunnen voor zorg of ondersteuning. De gemeente moet voor ondersteuning zorgen zodat de vakkundigen in een dorp/Westerveld duidelijke aanspreekpunten zijn waar mensen geholpen en begeleid kunnen worden.

Wij passen betere toegang ook toe op de tijd die zit tussen hulpvraag en start van de zorg. De professional bepaalt op basis van de vraag welke hulp nodig is. Die wordt direct gegeven zonder toets vooraf. Ook het papierwerk wordt geregeld nadat de zorg is gestart. Immers, wij gaan uit van vertrouwen. We gaan dus over van toetsen van aanvragen en toetsen van het gehele systeem, naar signalering van hulpbehoefte tot de afronding van het hulptraject. Dit is een belangrijke reden om zoveel en snel als mogelijk af te stappen van gemeenschappelijk regelingen en over te gaan op regionale samenwerking. We hebben nu geen doorzettingsmacht als gemeente om deze verandering door te

voeren. Met een samenwerking die direct onder verantwoordelijkheid van de raad valt, is democratische sturing en verantwoording mogelijk.

Wij willen geen financieel jaarplafond voor de zorg. Of dat nu thuiszorg is of jeugdzorg. Dit geeft rechtsongelijkheid tussen onze inwoners en onwenselijke wachttijden aan het einde van het jaar. Daarnaast willen wij dat de gemeente zich zeer actief opstelt naar het rijk om de middelen te krijgen die nodig zijn om onze wettelijke taken uit te voeren.

Gezond opgroeien

Onderwijs is naast financiële onafhankelijkheid de motor van persoonlijke en sociale ontwikkeling, kansengelijkheid en economische groei. Aan inkomensverdeling tussen praktisch en theoretisch opgeleide mensen kunnen wij als gemeente niet echt iets doen. Aan gelijke kansen in het onderwijs wel. Wij willen dat iedereen gelijke kansen heeft op een mooie toekomst, ongeacht zijn of haar afkomst. D66 blijft zich hard maken voor het beste onderwijs met gelijke kansen voor alle Westervelders.

Rijke schooldag voor iedereen

De scheidslijnen in de samenleving tekenen zich al in het basisonderwijs af. De kansenongelijkheid wordt extra versterkt na schooltijd; word je voorgelezen, krijg je hulp bij je huiswerk en ga je ook naar sport- of muziekles, of niet? Deze verschillen worden alleen maar groter. Daarom wil D66 een rijke schooldag introduceren.

Wij bieden elk kind de kans om mee te doen aan sport, cultuur, muziek of het ontdekken van techniek en natuur. Scholen krijgen middelen om hiervoor vakdocenten in te zetten en werken nauw samen met plaatselijke verenigingen en bibliotheken. We stimuleren een gezonde leefstijl en daarmee gezond opgroeien. Wij faciliteren de uitbreiding van het aanbod van kunst, cultuur en sport aansluitend op de schooldag.

Combineren van onderwijs, kinderopvang en zorg

D66 wil dat alle kinderen meedoen en zich breed kunnen ontwikkelen. Het is belangrijk dat kinderen elkaar tegenkomen en met elkaar spelen. Waar dat nog niet het geval is willen wij dat scholen, voor- en vroegschoolse educatie, kinderopvang, bibliotheek en sport dicht bij elkaar zijn gehuisvest en alle kinderen gestimuleerd worden om hier gebruik van te maken. Ook in de openbare ruimte willen wij meer ruimte voor sport en spel voor zowel kinderen, jongeren als volwassenen.

D66 streeft ernaar dat elk kind naar een passende school kan in gemeente Westerveld. Alleen als het niet anders kan, gaan kinderen naar speciale scholen. Bijeenkomsten, scholing en cursussen voor zowel leerkrachten als ouders zijn een goede stap om ervoor te zorgen dat kinderen met een beperking of zorgbehoefte beter mee kunnen doen in het reguliere onderwijs. Daarbij willen wij stimuleren dat de vakkundige van de school de kinderen in school begeleidt en niet dat elk kind de eigen behandelaar meeneemt.

Vakkunde centraal in de jeugdzorg

De afgelopen jaren is er een toename van ontwikkelingsproblemen bij jonge kinderen. Die stijging is het laatste anderhalf jaar exponentieel toegenomen door de lockdown. En het zijn met name de meest kwetsbare kinderen die extra hard geraakt zijn.

Wij willen intensiever contact tussen de eerstelijnszorg, jeugdhulp, ouders en onderwijs. Hierdoor komt er meer zicht op problemen en kan er tijdig en effectief op worden gereageerd. Nu gebeurt het te vaak dat ouders en kinderen verstrikt raken in een bureaucratisch getouwtrek tussen behandelaar en gemeente. Dit zorgt voor onnodige spanning en vertraging, waardoor de problematiek alleen maar complexer wordt. Tot welke zorg een kind toegang heeft is nu afhankelijk van het inkoopbeleid van de gemeente. Dit zijn vaak slechts 2 of 3 pakketten en bieden weinig ruimte tussen eenmaal per week

een gesprek van een uur aan de ene kant, en volledige opname in een zorginrichting aan de andere. Dit is absoluut een onwenselijke en inefficiënte situatie, en zorgt voor onnodige stagnatie en stress voor het hele gezin.

D66 wil dat de gemeente versnelt zorgt voor een praktijkondersteuner Jeugd met gedegen psychologische vakkennis en ervaring bij elke huisartsenpraktijk. Deze professional kan op een laagdrempelige manier een inschatting maken waar de jongere het meest bij gebaat is. Zijn dat een paar informele gesprekken over zaken als problemen thuis of op school, of moet er specialistische zorg worden ingeschakeld?

Wij gaan uit van de vakkunde van de zorgverlener en dat de gemeente deze in staat stelt om de beste zorg aan de cliënt leidend te geven. Wij vinden het belangrijk dat de zorgvraag via een vakkundige bij de gemeente binnenkomt en deze zonder toets wordt ingevuld.

Gezond oud worden

D66 vindt het belangrijk dat mensen ook in hun laatste levensfase gezond en gelukkig in Westerveld kunnen wonen. Wij willen bereiken dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen, ook als daar extra ondersteuning voor nodig is. Het intensiveren van bijvoorbeeld de thuis- en verpleegkundige hulp zien wij als een goede verbetering van ondersteuning en hulpverlening aan huis.

Ouderen kunnen langer zelfstandig wonen wanneer er meer geschikte woningen voor hen komen. Bij het thema wonen gaan wij hier dieper op in. Wij willen meer levensloopbestendige woningen en generatiewoningen (waar jongeren en ouderen bij elkaar wonen en voor elkaar kunnen zorgen) realiseren. Dit helpt ook tegen de groeiende eenzaamheid onder ouderen. Het voorkomen van deze eenzaamheid is een belangrijk aandachtspunt voor D66 Westerveld. In dit kader pleiten wij onder andere voor een versterking van ouderenvervoer, seniorenactiviteiten en de positie van vrijwilligers- en mantelzorgers.

Digitale middelen kunnen helpen om de zorg toegankelijk en betaalbaar te houden. Het zorgt ervoor dat mensen beter contact met hun zorgverleners kunnen houden en maatwerk geleverd kunnen krijgen. Bij gevallen van dementie kunnen innovatieve middelen bijdragen aan de verlichting van het werk van zowel professionals als vrijwilligers. Daarom willen wij dat de gemeente kansrijke innovaties versnelt, bijvoorbeeld door hierop aan te dringen bij woningcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties en initiatiefnemers voor nieuwe woningen. De gemeente kan hier zelf ook actief aan bijdragen in haar rol als zorginkoper.

Sport en buiten spelen voor iedereen

Sporten en buiten spelen is erg belangrijk voor het welzijn van mensen en de leefbaarheid in de dorpen. Het is gezond voor lichaam en geest om de deur uit te gaan en actief bezig te zijn. Sporten en buiten spelen geeft mensen zelfvertrouwen, brengt bewoners samen en bevordert het welzijn van mensen. Sport is van mensen zelf, en wij zien het dan ook als onze rol om verenigingen, organisaties en initiatiefnemers zo goed mogelijk te ondersteunen.

Wat ons betreft moeten sporten en bewegen daarom voor iedereen toegankelijk zijn: voor jong en oud, arm en rijk, met of zonder beperking, binnen of buiten verenigingsverband en ongeacht je achtergrond. D66 Westerveld zet zich ervoor in dat alle kinderen lid kunnen zijn van een sportclub. We zien dat met de huidige aanpak vooral inwoners bereikt worden die toch al sporten en bewegen, terwijl het doel juist is meer inwoners aan het sporten en bewegen te krijgen. Daarom willen wij actiever die groepen benaderen die nog niet genoeg bewegen. Met de sportverenigingen en professionals in de dorpen willen wij hiervoor een actieplan maken. Als gemeente kunnen wij daar bijvoorbeeld aan bijdragen door een eenvoudigere regeling voor gezinnen en statushouders waarvoor de kosten een obstakel zijn en actief zorgen dat zij hier gebruik van gaan maken.

Een belangrijk aandachtspunt op dit gebied zijn kinderen die meer begeleiding nodig hebben bij het sporten. Voor kinderen met een psychische of lichamelijke beperking is het moeilijker om een plekje te vinden in Westerveld. Wat ons betreft speelt de gemeente een actieve, stimulerende rol om ervoor te zorgen dat het aanbod van sportactiviteiten voor deze doelgroep vergroot wordt.

Een gezonde sportomgeving

De inrichting van de openbare ruimte in en tussen veel dorpen is zo dat gebruik van de auto en fiets voorop staat. D66 wil dat wandelen in de dorpen makkelijker wordt. Daarnaast willen wij op meer plekken in de dorpen ruimte maken om elkaar te ontmoeten, spelen en bewegen.

D66 vindt dat de gemeente samen met de verenigingen moet gaan kijken hoe te zorgen voor een rookvrij sportcomplex, een gezonde sportkantine, openstelling van clubhuizen voor sociaal-culturele activiteiten en het aansluiten van sportaanbod op de schooldag.

Wij hechten aan ons cultuurgood en stimuleren graag lokale activiteiten met een regionale uitstraling zoals de "survival run" in Havelte, de wandelvierdaagse in de Drentse hooglanden en het "Rondje Westerveld" met wandel- en fietsknooppunten. D66 wil dat de gemeente deze lokale activiteiten ondersteund door het vergunningenproces makkelijker te maken.

Wat u D66 ziet doen

- Wij hebben zorg voor een gezonde leefomgeving, zorgen hiervoor en handhaven waar nodig.
- Wij agenderen dilemma's die ontstaan door beleid en besluiten van andere overheden op het niveau waar de verantwoordelijkheid ligt zowel provinciaal, landelijk als Europa.
- We geven invulling aan Westerveld als regenbooggemeente en stellen samen met maatschappelijke organisaties en bedrijven een agenda op om inclusiviteit te vergroten.
- We behouden beschutte werkplekken voor mensen die echt niet in staat zijn om een plek te vinden op de reguliere arbeidsmarkt.
- We halen drempels weg als mensen vanuit een uitkering een bedrijf willen beginnen of een opleiding willen volgen.
- We stellen een actieplan voor vluchtelingen en statushouders op en regelen de uitvoering gericht op taalvaardigheid, inburgeren en meedoen met leven, wonen en werken in Westerveld.
- We bouwen voort op het ingezette armoedebeleid met ervaringsdeskundigen en zetten middelen in om armoede te herkennen en te signaleren.
- We maken een rijke schooldag mogelijk met toegang voor alle leerlingen tot kunst, cultuur en sport.
- We stimuleren scholen om regels te stellen voor een gezonde lunch.

- We helpen scholen het schoolplein met meer eetbaar groen in te richten.
- We zorgen dat alle peuters naar de peuterspeelzaal gaan.
- We zetten vakkundigen van school in voor begeleiding van leerlingen met zorgbehoefte.
- We verbeteren vroege signalering van de hulpbehoefte door ondersteuning van het overleg tussen zorgaanbieders en vrijwilligers- en welzijnsorganisaties door het sociaal team.
- We versnellen de invoering van praktijkondersteuner jeugdzorg.
- We gaan bij een hulpvraag uit van de inschatting van vakkundigen; de hulp direct starten en daarna papierwerk afhandelen.
- Vakkundigen bepalen benodigde zorg en het sociaal team neemt dit over.
- We voeren geen toets uit per hulpvraag maar periodiek het hele systeem van hulpverlening en toetsen dan op doelgerichtheid en kwaliteit.
- We gaan actief in overleg met het rijk voor meer middelen voor zorg.
- Geen jaarplafond voor zorgbudgetten.
- De zorgvraag is leidend en niet de verdeling van bevoegdheden of budgetten over zorgtypen.
- We stimuleren de inzet van digitale middelen in ouderenzorg.
- We maken samen met sportverenigingen, gezondheid- en welzijndeskundigen voor de dorpen een actieplan om meer inwoners en vooral kinderen, jongeren en ouderen aan het sporten en bewegen te krijgen.
- We maken de inrichting van de openbare ruimte zo dat er meer ruimte is om elkaar te ontmoeten, bewegen en spelen voor alle inwoners.

Wij regelen de menskracht voor deze punten met een andere inzet van het budget welzijn & cultuur en van het sociaal team. De groene inrichting van schoolpleinen en spelen in de openbare ruimte financieren wij met een andere inzet van de budgetten infrastructuur & openbaar groen. De kosten voor de praktijkondersteuner komt in de plaats van (een deel van) de inzet van het sociaal team. Hierbij gaat het nadrukkelijk niet om uitbreiding maar om het anders invullen van de beschikbare capaciteit en middelen.

Kunst en cultuur

Cultuur is geen simpele vrijetijdsbesteding, maar van levensbelang voor de samenleving. Kunst en cultuur zijn niet alleen het fundament van onze beschaving maar de aanjager voor individuele en maatschappelijke ontwikkeling. Iedereen zou daarom moeten kunnen genieten van een breed aanbod van kunst en cultuur. Makers van kunst en cultuur verdienen een betere maatschappelijke positie en meer waardering. Zéker nu de coronacrisis de sector extra kwetsbaar heeft gemaakt.

Westerveld is een gemeente met een rijk cultureel karakter. Wij zijn trots op het Shakespeare theater, de Kolonie van Weldadigheid en de Hunebedden. Maar ook op ons brede aanbod van culturele activiteiten op kleinere schaal; van schilderkunst tot dans en zang. Westervelders van alle leeftijdsgroepen en achtergronden kunnen met kunst en cultuur hun talenten ontdekken en tot uitdrukking brengen.

Daarom is het belangrijk dat er voldoende aanbod is in omvang en variëteit. D66 wil dat de gemeente alle vormen van actieve beoefening van kunst en cultuur zo veel mogelijk bevordert. Hierbij vragen wij extra aandacht voor de jeugd. De gemeente kan een belangrijke rol spelen op dit gebied, bijvoorbeeld door het stimuleren van theaterbezoek, schoolconcerten, workshops en andere culturele activiteiten.

Ook vindt D66 aandacht voor activiteiten voor ouderen in het kader van de vergrijzing van groot belang. Wij maken ons zorgen over de eenzaamheid onder ouderen. Om die reden willen wij de activiteiten van diverse cultuur- en welzijnsorganisaties beter bekend en toegankelijk voor ouderen maken zodat een grotere groep mensen hieraan kan deelnemen.

Het bestaande cultuurfonds is een goed middel om vernieuwing en creativiteit op het gebied van kunst en cultuur te stimuleren. Wij willen dat dit fonds beschikbaar is voor projecten die een maatschappelijke meerwaarde leveren. Met het geld uit het cultuurfonds worden nieuwe initiatieven geholpen een goede start te maken. Hierbij hechten wij belang aan cultureel ondernemerschap. Activiteiten moeten zichzelf uiteindelijk kunnen gaan bekostigen, zodat gemeenschappelijke middelen weer gebruikt kunnen worden voor nieuwe projecten.

Zorg voor erfgoed

De gemeente Westerveld heeft een unieke combinatie van cultuur, historie en natuur. Denk hierbij aan de hunebedden, de Koloniën en de schaapskooi, maar natuurlijk ook het Holtingerveld, Dwingelerveld en Drents-Friese Woud. Een duidelijke taak van de gemeente is deze unieke elementen bereikbaar en beschikbaar te houden voor komende generaties. Het is van belang om onze monumenten in goede conditie te houden, zodat onze geschiedenis, verhalen en karakteristieke landschapselementen nu en in de toekomst beleefd kunnen worden. Naast het kennen van onze eigen wortels, is dit ook zeer interessant voor toeristen en andere bezoekers. De gemeente mag wat D66 betreft een nadrukkelijker rol spelen in de samenwerkingsverbanden zoals Nationale Parken en daarin de belangen van haar inwoners en bedrijven duidelijker naar voren brengen. Te denken valt aan toegankelijkheid behouden en uitbreiden, eenvoudiger en zonder kosten toestaan van lokale evenementen zoals MTB tochten en Wampex.

Belangrijke rol bibliotheken

D66 hecht veel waarde aan haar lokale bibliotheken en ziet kansen in het verbreden van het blikveld. De lokale bibliotheek heeft alles in zich om een centrum te zijn voor cultuur, onderwijs, welzijn en ondersteuning. Onze ambitie is om in samenwerking met de verschillende vestigingen te komen tot een betere invulling van deze rol. Ondersteuning is een belangrijk aspect hiervan; ouderen en laaggeletterden moeten bij de bibliotheek terecht kunnen om hun taal- en digitale vaardigheden te verbeteren. Goed kunnen lezen en schrijven is essentieel om mee te kunnen doen in onze samenleving. Wat dat betreft staan wij een taboedoorbrekend beleid voor, om daarmee te zorgen dat laaggeletterden beter in beeld komen.

Mensen die hulp nodig hebben bij hun administratie of digitale klussen zijn momenteel afhankelijk van vrijwilligers. Wie geen eigen netwerk heeft, staat vaak alleen. Wij willen dit veranderen door hiervoor ondersteuning bij de bibliotheek in te richten. Dit is voor veel mensen een laagdrempelige en toegankelijke plek, waar ze op een breed terrein terecht kunnen voor hulp. D66 vindt dat hiervoor dan ook vanuit de gemeente financiële middelen moeten worden verstrekt.

Wat u D66 ziet doen

- We verlagen de drempel voor het meedoen aan, en genieten van, kunst en cultuur voor alle inwoners door vergroten van toegankelijkheid en bekendheid.
- We beheren ons erfgoed zo dat het voor iedereen toegankelijk is en dat de geschiedenis beleefd kan worden.
- We doorbreken het taboe op laaggeletterdheid en ondersteunen bibliotheken om inwoners te helpen met taal- en digitale vaardigheden.

Wij regelen de financiering van deze punten door een ander inzet van het welzijn & cultuurbudget.

Woningbouw

De woningmarkt is oververhit. Veel mensen zijn op zoek naar een betaalbaar huis. Huizenprijzen blijven stijgen en starters komen er op de woningmarkt amper tussen. Wij zijn een gemeente met veel midden- en kleinbedrijven met praktisch opgeleid personeel. Deze mensen kunnen moeilijk in Westerveld een met hun salaris betaalbare woning vinden. Daarbij verdienen starters een betere kans op de woningmarkt. De afgelopen 10 jaar is er te weinig gebouwd in Westerveld en inwoners trekken naar de ons omringende steden voor betaalbare woningen. Wij willen deze inwoners voor Westerveld behouden met de bouw van betaalbare woningen. Daarnaast willen wij dat nieuw personeel van groeiende bedrijven dicht bij hun werk kunnen wonen. Hiervoor worden regionale afspraken gemaakt die wij versnelt willen uitvoeren. Maar we moeten niet alleen meer bouwen, we moeten juist anders bouwen.

Anders bouwen kan door inwoners te stimuleren samen een bouwgroep te vormen om zo gezamenlijk betaalbaar en circulair te bouwen en hen daarbij te ondersteunen met een begeleider. Anders bouwen kan ook door regelarme gebieden aan te wijzen waar inwoners op eigen initiatief, en met ondersteuning van de gemeente, kunnen bouwen. De ondersteuning van de gemeente bestaat uit voor een redelijke prijs vrijgeven van bouwgrond en begeleiding van (groepen) inwoners bij het papierwerk voor de bouw. Anders bouwen zit er ook in dat wij de starterswoningen willen behouden voor starters uit Westerveld. Dit willen wij regelen met voorwaarden bij de bouw van de starterswoningen. Hiervan zijn goede voorbeelden voorhanden.

Toekomstbestendig wonen

We hebben een mooie, groene gemeente met een gemiddelde leeftijd die steeds hoger wordt. Dit is landelijk een trend, die niemand even snel kan keren, maar in Westerveld sterker aanwezig dan in de gemiddelde gemeente in Nederland. Vergrijzing heeft gevolgen voor de kracht van het verenigingsleven, de diversiteit van voorzieningen voor sport, onderwijs en kinderopvang. Daarnaast neemt de zorgbehoefte in de vergrijzende gemeente hard toe. Om die zorg te kunnen blijven bieden is het van belang dat onze jongere inwoners ook de mogelijkheid krijgen om in onze gemeente een plek te vinden en het ook aantrekkelijk wordt voor andere jongeren om zich in onze gemeente te vestigen. Er is een tekort aan woningen. De huizen die wel gebouwd worden zijn vaak dure gezinswoningen. Terwijl er juist een schreeuwend tekort is aan kleinere woningen: ouderen die kleiner willen wonen maar niet in een appartement willen zitten, jongeren die starten met hun woon carrière, maar ook het groeiend aantal alleenstaanden; voor hen is er veel te weinig geschikt aanbod.

Dit vraagt om een nieuwe aanpak. D66 wil dat jongeren, starters, ouderen, statushouders en gescheiden eenoudergezinnen meer mogelijkheden in onze gemeente krijgen. Dit doen we door meer nieuwe, betaalbare, energie-neutrale woningen te realiseren en daarbij te sturen op meer diversiteit in doelgroepen. Dit doen we door nadruk te leggen op passend wonen en door het inwoners makkelijker te maken om grote boerderijen en huizen op te splitsen in meerdere, kleinere woningen. Denk hierbij aan 'levensloopbestendig' wonen, of ruimte om meerdere generaties bij elkaar te huisvesten. De leefbaarheid neemt daardoor verder toe en het draagvlak voor, en de aantrekkelijkheid van, publieke en private voorzieningen ook. Van bouwbedrijven en projectontwikkelaars én van de gemeentelijke organisatie vraagt D66 meer doortastendheid en creativiteit in hun bouwplannen om die diversiteit in bouwtypen en doelgroepen te realiseren.

Daarnaast willen we dat de woning coöperaties daadwerkelijk huurwoningen gaat bouwen, zodat de praktisch opgeleide vakmensen ook in Westerveld kunnen wonen.

Pauzewoningen

Verder ziet D66 de behoefte aan zogenaamde 'pauzewoningen'. Ruim 30% van de huwelijken strandt, hetgeen al voor veel spanningen bij gezinnen zorgt. Met name als er kinderen in het spel zijn, is het belangrijk dat ouders in de omgeving kunnen blijven wonen. Dat is nu erg moeilijk en een groot deel van hen is aangewezen, al dan niet tijdelijk, op vakantiewoningen. Dit vindt D66 geen wenselijke ontwikkeling en wij zetten dan ook in op de bouw van 'pauzewoningen' zodat mensen de tijd en ruimte krijgen om letterlijk en figuurlijk even op adem te komen voordat ze een volgende stap zetten.

Inpassing woningbouw in omgeving

Bij het realiseren van een nog aantrekkelijker woonklimaat in Westerveld staat bij de woningbouw inpassing in de omgeving centraal. Bij de vormgeving van nieuwbouw worden de gebiedswaarden uit de omgevingsvisie versterkt. Met de inpassing van de woningbouw in de omgeving willen we de biodiversiteit versterken evenals het eigenaarschap van inwoners van hun omgeving. Daarom willen wij waar dit kan inwoners ondersteunen bij het zetten van vruchtbomen, struiken en heesters die zij verder zelf onderhouden. Daarnaast willen wij het openbaar groen zo onderhouden dat er meer bodemleven, insecten en vogels kunnen leven.

Wat u D66 ziet doen

- We stimuleren en begeleiden inwoners om al dan niet gezamenlijk in bouwgroepen energie neutrale woningen tot 200.000 euro te bouwen.
- We stimuleren Particulier en Collectief Particulier Opdrachtgeverschap waarin particulieren samenwerken en zelf opdrachtgever zijn.
- We passen startersleningen zo aan dat deze betaalbaar zijn met een MBO startersinkomen.
- We vergroten de leefbaarheid door te sturen op diversiteit bij nieuwbouw.
- We wijzen regelarme gebieden aan waar inwoners op eigen initiatief en met ondersteuning van de gemeente kunnen bouwen.
- We maken het makkelijker om grote boerderijen en huizen op te splitsen in meerdere, kleinere woningen.
- We activeren woningbouwcoöperaties om leeftijdbestendige energieneutrale huurwoningen te bouwen met als doelgroep starters, senioren, inwoners die door scheiding direct een woning nodig hebben.
- We regelen dat er woningen gebouwd kunnen worden in het buitengebied met behoud van gebiedswaarden.

De financiering van deze punten volgt in tweede instantie uit de onroerendzaakbelasting die wordt geheven op deze nieuwe woningen. Voorfinanciering van grondaankoop en aanleg van de benodigde infrastructuur financieren wij met een lening bij de Bank Nederlandse Gemeenten. De inzet van ondersteuning voor bouwgroepen regelen wij met een andere inzet van bestaande medewerkers. Hierbij gaat het nadrukkelijk niet om uitbreiding maar om het anders invullen van de beschikbare capaciteit en middelen.

3. Een andere economie

Wij zien dat een economie gericht op winstmaximalisatie zonder daarin alle kosten mee te wegen (zoals kosten voor milieuvervuiling of armoedebestrijding) geen oplossingen biedt voor benodigde veranderingen voor een toekomstbestendig en leerbaar Westerveld. Daarom is een omslag nodig naar een economie gericht op welzijn, duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid. Als gemeente hebben wij maar gedeeltelijk invloed op deze omvorming van de economie. Wel kunnen wij de werkwijze van de gemeente hierop richten en onze inwoners en bedrijven stimuleren hieraan bij te dragen.

Met een zo goed mogelijk vestigingsklimaat ondersteunen wij ambitieuze bedrijven die economische successen én meerwaarde voor de lokale samenleving nastreven. Déze bedrijven zijn de dragers van de toekomstige werkgelegenheid. Ook houden we oog voor de belangen van de grote werkgevers in onze gemeente zoals Astron, Trajectum en Defensie. We scheppen de randvoorwaarden, stimuleren efficiënte procedures en bieden onze ondernemers de fysieke ruimte om door te groeien en te innoveren binnen onze gemeente. Ook stimuleren wij toekomstgerichte bedrijven om zich in onze gemeente te vestigen.

Economie gericht op welzijn, duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid

In het economisch beleid willen wij zelf en met onze collega overheden toewerken naar een nieuwe economie gericht op werkgelegenheid, welzijn, duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid. Dat doen we door gebruik te maken van de 'Donut van sociale en planetaire grenzen' van Kate Raworth en de doorvertaling naar de Duurzame Ontwikkel Doelen (DOD, Global Goals van de VN). Het uitgangspunt daarbij is, de behoefte van iedereen te realiseren binnen de draagkracht van de aarde. Een economie waarin de boven- en ondergrenzen worden gerespecteerd.

Westerveld is DOD-gemeente en in het raadsprogramma willen wij concrete afspraken opnemen hoe deze doelen te bereiken. Daarbij nemen wij een gezonde sociale en fysieke situatie als uitgangspunt en de draagkracht van de leefomgeving als ontwikkelruimte. Hoe wij willen werken aan een gezonde sociale en fysieke situatie staat beschreven bij de andere thema's. Wij hebben daarbij niet alleen een ecologische agenda waar we ons aan houden, we zien ook een grote sociale rechtvaardigheidsopdracht. Niet alleen een ecologisch plafond, maar ook een sociaal en bedrijfseconomisch fundament. Daar horen middellange termijn afspraken bij zodat bedrijven met vertrouwen kunnen investeren.

Met het Deltaplan voor het buitengebied willen wij bijdragen aan de ontwikkeling naar een economie die de draagkracht van de leefomgeving niet overschrijdt. Op dit moment valt de impact van onze economie op klimaat, vervuiling van bodem, lucht en water en biodiversiteit buiten deze ontwikkelruimte. Hier iets in veranderen vraagt om een ontwikkeling naar een groene economie. Als gemeentelijke overheid helpen wij de risico's te dragen van deze omvorming met als doel de groene keuze voor iedereen de logische keuze te maken: makkelijk en goedkoop.

Elke politieke beslissing over de fysieke leefomgeving, of het nu gaat om woningbouw, mobiliteit of economie, moet worden getoetst aan de doelstelling om in 2050 klimaatneutraal en circulair te zijn. Als gemeente kunnen we daaraan bijdragen door criteria voor een groene economie op te nemen in onze aanbestedingsprocedures.

De omvorming naar groen, circulair en klimaatbestendig produceren en diensten aanbieden geldt voor alle bedrijven in Westerveld, dus ook voor landbouw- en recreatiebedrijven. Wij willen dat de gemeente,

ondernemers, provincie en rijk op korte termijn om tafel vraagt om voor de bedrijven in Westerveld langjarig, voorspelbaar en coherent beleid af te spreken gericht op circulair, duurzaam en klimaatneutraal ondernemen. Daarvoor richten wij een wederkerend fonds in om langjarige investeringen voor bedrijven mogelijk te maken. Zo'n akkoord kan slagen met een open, transparant proces waarbij partijen bereid zijn gezamenlijk belangen af te wegen, compromissen te sluiten en zich committeren aan afspraken. Daarbij ondersteunt de gemeente onze ondernemers met aanvullende financiering bovenop provinciale en landelijke regelingen zodat zij hier gebruik van kunnen maken. De financiering bestaat uit leningen uit een wederkerend fonds zoals genoemd bij nieuw leiderschap eerder in dit programma.

Wat in gang gezette ontwikkelingen en afspraken betreft houden we alle bedrijven aan deze bestaande regelgeving en gemaakte afspraken in convenanten. Wij zetten in op handhaving van de afgesproken werkwijze, zodat de gezamenlijk gestelde doelen gehaald worden. Dit geldt voor alle bedrijfsmatige activiteiten in onze gemeente. Als uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat gemaakte afspraken niet voldoende zijn om de doelen te halen, dan gaan wij met de bedrijven in gesprek om de afspraken te herzien. Zo zullen wij de resultaten van een proefproject als de duurzame bollenteelt uitdragen en eraan bijdragen dat de beste werkwijzen standaard worden.

Circulaire economie

Een toekomstbestendige economie is een circulaire economie. Bijna de helft van onze CO₂-uitstoot is gelinkt aan de productie van voedsel en goederen. We stimuleren bedrijven die toewerken naar slimmere ontwerpen, hergebruiken en recyclen. Als gemeente geven wij het goede voorbeeld; in 2026 willen we als gemeente 30 procent minder nieuwe grondstoffen gebruiken. We zorgen dat bedrijven elkaar op lokaal en regionaal niveau vinden, kennis delen en dat circulaire initiatiefnemers bij regionale investeringsfondsen terecht kunnen. Indien nodig vullen we dit regionale fonds aan met een lokaal wederkerend fonds.

Wat u D66 ziet doen

- Wij nemen alleen politieke besluiten op basis van een gezonde sociale en fysieke situatie die vallen binnen ontwikkelruimte begrensd door de draagkracht van de leefomgeving. Daarbij toetsen wij of het besluit bijdraagt aan de doelstelling om in 2050 klimaatneutraal en circulair te zijn.
- In onze aanbestedingsprocedures nemen wij gunningscriteria op voor een groene economie.
- We werken in het raadsprogramma de Duurzame Ontwikkel Doelen concreet uit tot opgaven voor de komende periode.
- Wij stellen een langjarig wederkerend fonds in voor bedrijven die investeren in circulair, duurzaam en klimaatneutraal ondernemen.
- We maken een plan met als doel om als gemeente in 2025 30% minder grondstoffen te gebruiken.

Wij regelen de financiering van de stimuleringsregeling met een lening bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Afdekken van de risico's gebeurt door het rentepercentage van de Bank Nederlandse Gemeenten ligt te verhogen bij leningen uit het investeringsfonds. Belangrijk dat de rente onder het marktconforme percentage ligt om deelname te bevorderen.

4. Leefomgeving is een systeem

De gemeente Westerveld is een prachtige gemeente met een groot buitengebied met landbouw, natuur, wonen en recreëren waarbij deze functies, zoals natuur en landbouw, elkaar sterk beïnvloeden en op dezelfde vierkante meter plaatsvinden. Scheiden van functies en sectorale plannen (zoals voor landschap, natuurbeheer, waterhuishouding) die deeloplossingen leveren hebben tot nu toe geleid tot conflicten tussen deze functies en zelfs tot het al decennialang niet voldoen aan wetten en regels voor deze verschillende functies. Dit met als resultaat dat zowel natuur als landbouw niet meer goed kunnen functioneren, laat staan toekomstbestendig zijn of zich kunnen aanpassen aan veranderingen. Daarnaast is veel beleid gericht op behouden van het landschap zoals dit nu is, terwijl dit een cultuurlandschap is gevormd door het eeuwenlange gebruik ervan. Een ander voorbeeld is de landschapsvisie van de regiegroep Nieuwe NP waarin vanuit natuur en landschap gezien een ontwikkeling wordt voorgesteld. Dit doet onvoldoende recht aan de andere functies zoals landbouw, wonen, recreëren en de complexiteit van de conflicten tussen deze functies die spelen in de leefomgeving. Dit beleid heeft er onvoldoende voor gezorgd dat we rekening houden met het geheel van de functies en de gezonde ontwikkelruimte van ons buitengebied. Daar bovenop komt de klimaatverandering die veel impact heeft op hoe wij hier wonen, werken en leven.

Onze conclusie is dan ook dat we het echt anders moeten aanpakken om hieruit te komen want 'Met de aanpak die het probleem veroorzaakt ga je de oplossing niet vinden'. Wij zullen samen met alle inwoners onze manier van wonen, werken en leven moeten aanpassen. Als gemeente hebben we daar maar deels invloed op via ons eigen beleid. Wel kunnen we de regie nemen om voor ons gebied en samen met inwoners, bedrijven, en andere overheden een plan maken voor duurzame ontwikkeling van onze leefomgeving. Daarin nemen wij als gemeente de verantwoordelijkheid voor beleid en regelgeving die dit plan ondersteunt. Dit willen wij doen met een deltaplan voor het buitengebied dat verder gaat dan de omgevingsvisie, en naast visie ook een uitvoeringsprogramma bevat met een middellange tijdhorizon van minstens 15 jaar.

Energie verandering

Bij de veranderingen van fossiele energie naar andere vormen heeft de gemeente geen eenvoudige rol. Via beleid of beheer van netwerken heeft zij weinig invloed terwijl de gevolgen van deze verandering voor de leefomgeving, inwoners en bedrijven groot zijn. Wat we als gemeente wel kunnen doen is zodanig beleid maken voor duurzame energieopwekking dat dit past bij de opgave én bij onze leefomgeving. Ook hierin laten we iedereen vrij maar niemand vallen. Wij ondersteunen inwoners en bedrijven bij deze verandering. Ondersteunen met organiseren en financieren van isoleren, financiering van energieopwekking, omvormen van fossiel gedreven bedrijfsmiddelen naar middelen op duurzame brandstoffen. Met alleen energieopwekking van zonnepanelen op daken en wind op zee redden we het niet. We zullen alle vormen van duurzame energieopwekking moeten aanpakken voor deze verandering. Dus ook warmte uit de diepe ondergrond en uit water, biogas en met in het landschap ingepaste zonneweiden en veldmolens. Daarnaast willen wij een wijkgerichte aanpak organiseren voor het energieneutraal maken van woningen, zowel huurwoningen als koopwoningen. Daarbij gaat het om alle middelen voor duurzame energie en warmte opwekking. Per wijk kijken we wat de beste mix is. Voor huizenbezitters stellen wij een wederkerend fonds in voor het energieneutraal maken van hun woning zodat zij mee kunnen doen met de wijkgerichte aanpak. Het in te stellen wederkerend investeringsfonds sluit aan bij het Duurzaamheidsfonds van de Bank Nederlandse Gemeenten. Daarnaast zullen wij bij het instellen de expertise van deze bank vragen.

Wat ziet u D66 doen

- We gaan per wijk met de inwoners en woningcorporatie om tafel om een concreet plan uit te denken voor energiebesparing en duurzame energieopwekking.
- We stellen een wederkerend fonds in waarmee huisbezitters hun eigen bijdrage bij energiebesparing en energieopwekking kunnen financieren. De hoogte van de terugbetaling is gelijk aan de huidige energierekening van de betreffende huisbezitter.

Wij regelen de financiering van de stimuleringsregeling met een lening bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Afdekken van de risico's gebeurt door het rentepercentage van de Bank Nederlandse Gemeenten ligt te verhogen bij leningen uit het investeringsfonds. Belangrijk dat de rente onder het marktconforme percentage ligt om deelname te bevorderen. De inzet van ondersteuning vanuit de gemeente voor de wijkplannen regelen wij met een andere inzet van bestaande medewerkers.

Deltaplan buitengebied Westerveld

Op dit moment zijn voor ons buitengebied bestemmingsplannen van 30 jaar geleden geldig. Dit maakt dat bijna alle bestemmingen en activiteiten die plaatsvinden in dit buitengebied niet voldoen aan gestelde wetten en regels. De laatste 10 jaar wordt het beleid via rechterlijke procedures aangevochten. Een actueel voorbeeld is de stikstofcrisis veroorzaakt door 20 jaar zoeken naar 'geitenpaadjes' om onder ondertekende Europese wetgeving uit te komen. Al deze inzet van menskracht en middelen verdwijnt in bodemloos gerechtelijk getouwtrek. Dit kan en moet anders. Wij willen dat al deze partijen zich richten op een ontwikkeling van ons buitengebied waar alle opgaven van landbouw, natuur, milieu, klimaat energie en warmte een plek krijgen. Dus niet opleggen van besluiten en boetes, maar door het gezamenlijk opstellen van een Deltaplan voor ons buitengebied voor de komende 15 jaar met een doorkijk naar de periode daarna. Dit is voor alle partijen een tijdinvestering die, naast oplossen van de actuele problemen, een basis legt voor investeringen op de middellange termijn.

Wij willen dat de gemeente initiatief neemt tot het opstellen van dit deltaplan en alle belanghebbenden daarbij vanaf het begin bij betreft. Dat zijn de ondernemers, inwoners, terreinbeheerders en medeoverheden. Wij kiezen ervoor om eerst met de individuele direct betrokken bedrijven en inwoners in gesprek te gaan en in tweede instantie de belangengroepen te betrekken. Zo kunnen we gezamenlijk voor elk bedrijf en deelgebied een (bedrijfs)plan maken dat recht doet aan de specifieke situatie en gevraagde ontwikkeling. Deze aanpak past goed bij het voorstel 'Een duurzaam evenwicht'¹ van landbouw, natuur en ondernemersorganisaties om uit de stikstof impasse te komen. Wij willen dit voorstel als uitgangspunt te nemen, ook al hebben organisaties onder druk van een deel van de achterban zich hieruit teruggetrokken. Aan de opgave voor stikstofreductie, voegen wij de opgaven toe voor klimaatverandering, omvorming energievoorziening en woningbouwopgave.

¹ Een duurzaam evenwicht is het versnellingsakkoord stikstofemissiereductie 2021-2030 van mei 2021.

Dit akkoord is opgesteld door Bouwend Nederland, LTO Nederland, Natuurmonumenten, Natuur&Milieu, VNO NCW, MKB Nederland

Een tweede uitgangspunt voor dit Deltaplan is dat wij de omgeving als een geheel zien en niet een som van losse aparte onderdelen. Dus zien als een systeem. Immers alles is met elkaar verbonden, wat ook blijkt uit de negatieve effecten van sectorale maatregelen op het geheel. Zo heeft het injecteren van mest als maatregel voor verbetering luchtkwaliteit geleid tot doden van het bodemleven, wat het weide-ecosysteem en de landbouwkundige productie heeft geschaad. In het deltaplan zoeken we naar waar de verschillende functies elkaar overlappen en elkaar kunnen versterken.

Wat ziet u D66 doen

Dit Deltaplan gaat in op de opgaven voor ons buitengebied zoals:

- Toekomstbestendige landbouw, natuur, waterhuishouding, wonen, recreatie, beheer infrastructuur en openbaar groen. We onderzoeken samen wat in ons gebied het beste past. Te denken valt aan buffers- en verbindingszones; inrichting en onderhoud dat biodiversiteit versterkt; duurzaam beheer bodem en (grond)water zoals het tegengaan bodemdaling, en verbeteren bodemleven; inbreiding van woningbouw in bebouwingslinten.
- Inpassing van duurzame energieproductie. De opgave voor duurzame energieproductie is enorm en zal impact hebben op ons landschap. We redden het niet met een paar panelen op daken en biogas. We zullen alle opties nodig hebben zoals zonnepanelen op land, kleine veldmolens, warmte uit water en bodem en biogasinstallaties. Ook deze ontwikkeling kan bijdragen aan de ontwikkeling van ons landschap dat al duizenden jaren door menselijke ingrepen in beweging is. We kunnen de duurzame energieproductie zo inpassen dat de gebiedswaarden behouden blijven en mogelijk versterken.
- Versterken gebiedswaarden zoals stilte en donkerte. Openheid past hier nadrukkelijk niet onder omdat dit het gevolg is van het intensieve gebruik van het buitengebied. Als dit gebruik verandert, verandert het landschap mee. Openheid als gebiedswaarde te stellen maakt dat we intensief gebruik en beheer nodig hebben om het gebied open te houden. Dit staat haaks op de opgaven die we hebben.

De inzet vanuit de gemeente voor dit plan financieren wij door een andere inzet van personeel en middelen uit het domein Ruimte. Hierbij gaat het nadrukkelijk niet om uitbreiding maar om het anders invullen van de beschikbare capaciteit en middelen.

Laat
iedereen
vrij, maar
niemand
vallen.

